

Samen voor een duurzame Hoeksche Waard

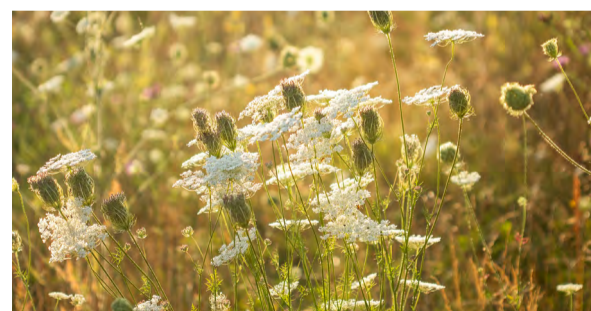
We willen een eiland dat klaar is voor de toekomst. Voor een duurzame relatie tussen mens en natuur is het nodig om op een andere manier naar de Hoeksche Waard te kijken. Een nieuwe blik op ons energieverbruik, het gebruik van grondstoffen en hoe we omgaan met onze natuur en buitenruimte. In deze duurzaamheidsspecial leest u wat er zoal gebeurt om onze mooie Hoeksche Waard te verduurzamen. Verduurzamen is nodig én het biedt kansen. Kansen voor samenwerking, nieuwe netwerken en economische groei. Iedereen kan verschil maken door een bijdrage te leveren, klein of groot. Samen maken we ruimte voor een duurzame toekomst in de Hoeksche Waard.

Een sterke biodiversiteit, samen zorgen voor alles wat leeft

Biodiversiteit gaat over alles wat leeft. Het gaat over plant- en diersoorten, maar ook over micro-organismen zoals schimmels. Ze leven met elkaar samen en zijn van elkaar afhankelijk. Daarom is balans belangrijk: als er een plant- of diersoort gaat overheersen, kan het zijn dat een andere soort uitsterft. Een grote afwisseling aan soorten is niet alleen mooi om te zien, het is ook nuttig en zelfs noodzakelijk. Biodiversiteit zorgt voor een stabiel klimaat, schoon water en vruchtbare grond. En de biodiversiteit levert ons ook voedsel en grondstoffen voor huisvesting, kleding en medicijnen.

GeWild Groen: een groene stapsteen voor de biodiversiteit

Harry van Waveren, wethouder Duurzaamheid en Openbare ruimte, onthult vandaag in Westmaas in het parkje aan de Johannes Kolfstraat het eerste informatiebord GeWild Groen. Hij geeft daarmee het officiële startsein voor de werkzaamheden, die later deze maand beginnen. Delen van het parkje worden, als onderdeel van een proefproject, met bloemrijk gras ingezaaid. Daarmee wordt het parkje een groene stapsteen voor kleine dieren en insecten.

Harry van Waveren: "Wij willen ervaring opdoen met een vorm van beheer die de biodiversiteit vooruithelpt en hebben daarom een aantal proefgebieden uitgekoken. In deze stukjes openbaar groen gaan we grasvelden deels anders inrichten met bloemrijk grasland. Op andere stukken zetten we inheemse planten en struiken neer. Dat zijn struiken en planten die van

nature in ons gebied voorkomen. Hier is het groen straks wat wilder. En dat is soms best even wennen. Voor de biodiversiteit is het erg belangrijk, dat wildere groen. Grasvelden zien er misschien nu strak groen uit, maar zijn voor dieren een groene woestijn. Ze kunnen daar geen eten en geen beschutting vinden." Op deze plek in Westmaas is het groen GeWild. Het parkje ligt aan de Negentienmorgenvliet en is straks een belangrijke groenblauwe schakel tussen natuurgebied en bebouwing. Al die wilde kruiden en bloemen trekken bijen, vogels en vlinders aan. Juist dat kleine grut heeft, zo blijkt telkens uit onderzoek, behoefte aan wilde, aaneengesloten stukken groen. Kleine dieren kunnen namelijk niet zulke grote afstanden overbruggen en zijn voor hun voedsel en overleving afhankelijk van wat zij in hun directe omgeving bij elkaar kunnen scharrelen. Uiteraard blijft er, ook in het parkje in Westmaas, meer dan genoeg ruimte over om te voetballen of te rennen.

De plekken die deel uitmaken van het proefproject, kunt u straks herkennen aan het houten bordje met het GeWild Groen logo erop. Op alle bordjes is een QR-code te vinden, als u die scant, komt u op een webpagina terecht met daarop meer informatie over GeWild Groen en de proefgebieden?

Meer informatie over GeWild Groen vindt u op: gemeentehw.nl/gewild-groen

Programmaplan

Vanuit het programmaplan Duurzaamheid werkt de gemeente samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan de thema's energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Met als doel een klimaatneutrale Hoeksche Waard in 2050. Meer lezen over het Programmaplan Duurzaamheid en de uitvoeringsprogramma's? Kijk op: gemeentehw.nl/duurzaamheid

Digitale nieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven van het laatste nieuws op het gebied van duurzaamheid? Meld u aan voor de digitale nieuwsbrief Duurzaamheid. In deze nieuwsbrief - die ongeveer 8 keer per jaar verschijnt - leest u over wat de gemeente samen met partners doet om te verduurzamen en ook over wat u zelf kunt doen. Meld u aan op: gemeentehw.nl/nieuwsbrief-duurzaamheid

Klimaatadaptatie; ons aanpassen aan extremer weer

Het klimaat verandert. We hebben vaker te maken met extreme hitte, langdurige droogte en hevige hoosbuien. Ook in de Hoeksche Waard merken we de gevolgen van klimaatverandering. De kans op watertekort, wateroverlast en gezondheidsklachten door hitte neemt toe. Hier kunnen we onze leefomgeving op aanpassen. Dat heet klimaatadaptatie.

Een koele zomer creëert u nu, in de herfst

Afgelopen zomer hebben we weer gemerkt wat hitte en droogte voor ons land betekenen. Vooral in de versteende wijken en dorpskernen zuchtten inwoners onder de hitte. In een groene achtertuin of op een groen balkon is het veel aangenamer vertoeven. Wie in de zomer van volgend jaar verkoeling wil, moet nú, in de herfst aan de slag. Het is tijd om de tegels eruit te halen en groen terug te plaatsen.

Veel achter- en voortuinen zijn volledig betegeld. Op een tropische dag zit u daar echt te koken. Wist u dat betegelde tuinen gemiddeld 15 graden warmer zijn dan groene tuinen? Begin daarom nu met vergroenen.

Vergeten plantseizoen

De herfst wordt ook wel het 'vergeten plantseizoen' genoemd, terwijl het nu een ideaal moment is om te tuinieren. In de herfst zijn de nachten namelijk langer en vochtiger, waardoor nieuwe planten minder bewatering nodig hebben. De bodem is nog warm van de nazomer en daardoor slaan de planten beter aan. Bomen en heesters 'slapen'. Wanneer u ze nu, in rust plant, is de kans aanzienlijk groter dat ze volgend jaar mooi opbloeien.

De finalemaand van het NK Tegelwippen is gestart

De finalemaand van het NK Tegelwippen is begonnen en er zijn al bijna 1,5 miljoen tegels gewipt in Nederland. De competitie loopt nog tot en met 31 oktober en ook de Hoeksche Waard zet de eindspurt in. Ons doel is 11.000 tegels wippen. Helpt u mee om dat einddoel te behalen?

Verspil minder voedsel!

Lange levertijden, hoge prijzen. Dat is het effect van een slinkende grondstoffen-voorraad. Dat moet en kan

gelukkig anders! Voor een gezonde toekomst gaan we anders naar grondstoffen kijken. Allereerst door er minder van te gebruiken en vervolgens door grondstoffen te halen uit afvalstromen. Ons afval, of liever gezegd onze reststromen, heeft waarde. Van bestaande grondstoffen kunnen weer nieuwe producten gemaakt worden. Maar ook reparatie, hergebruik en upcycling (materiaal hergebruiken in een nieuw product) van spullen zorgen ervoor dat we met elkaar bewuster gaan consumeren en er minder grondstoffen nodig zijn.

Veel winst te behalen

We kunnen zelf een grote bijdrage leveren door minder te verspillen. Zeker op het gebied van voedselverspilling is veel winst te behalen. Naar schatting gooien we jaarlijks een kwart van ons voedsel weg. Om een idee te geven; dat is een file van Utrecht naar Barcelona met bumper aan bumper rijdende vrachtwagens gevuld met voedsel. Dat gebeurt in de hele keten: van boer tot bord en van lopende band tot restaurant. Brood, zuivel, groente, fruit en aardappelen worden het meest verspild. Minder voedsel verspillen betekent ook dat we minder landbouw nodig hebben, minder water gebruiken en minder CO₂ uitstoten in het transport. Om aandacht voor voedselverspilling te vragen, vonden er in de Hoeksche Waard onlangs 2 succesvolle projecten plaats.

Kookworkshop
Van 12 tot en met 18 september vond de vierde editie plaats van de Verspillingsvrije week. Net als voorgaande jaren vroeg gemeente Hoeksche Waard hier weer aandacht voor. Dit jaar konden 100 inwoners gratis meedoen aan een online workshop van Michka Chel van Kookstudio Hoeksche Waard. Zij maakte een soep, ovenschotel en broodpudding van ingrediënten die vaak overblijven en/of weggegooid worden. Vindt u het leuk om deze kookworkshop terug te kijken en ook zelf 3 heerlijke gerechten én een goed verhaal op tafel te zetten? Scan dan de QR-code om 2 uur verspilling-vrij te kokkerellen!

Michka Chel van Kookstudio Hoeksche Waard

Eindspurt inzetten

Met bijna 9.200 gewipte tegels zijn we al een aardig eind op weg. De komende ruim 3 weken hebben we nog de tijd om de laatste 1.800 tegels te vervangen door groen. Iedere tegel telt. Meld de gewipte tegels wel aan op de website van NK Tegelwippen: nk-tegelwippen.nl/meedoen. Alleen dan tellen ze mee in de eindstand.

Subsidie en gratis ophaalservice tegels en zand

Vervangt u tegels voor groen? Dan kunt u mogelijk subsidie krijgen. Kijk hiervoor op: gemeentehw.nl/subsidie-klimaatadaptatie. Ook is het mogelijk de tegels en het overblijvende zand gratis op te laten halen door de Tegeltaxi op maandag 17 oktober. Aanmelden daarvoor kan tot en met de donderdag 13 oktober via: gemeentehw.nl/tegeltaxi

De Hoeksche Waard gaat tijdens het NK Tegelwippen de sportieve strijd aan met buurgemeente Goeree-Overflakkee. Op dit moment staan we nog steeds aan kop en dat houden we graag zo. We hopen natuurlijk op de overwinning.

Natuurlijk draait het kampioenschap niet alleen om rivaliteit. Wanneer tegels worden vervangen door gras, bloemperken, bomen en geveltuinen, wordt de Hoeksche Waard meer klimaatbestendig, een fijnere plek voor insecten en dieren, koeler op warme dagen én veel mooier!

Dit heeft u nodig voor de kookworkshop!

Recept 1 Broodpudding (4 personen)

- Oud brood - tot 10 sneetjes (elk brood kant!)
- Melk - 250 ml
- Suiker - 100 gram
- Kaneel - 1 theelepel
- Zachte roomboter - 50 gram
- Zout - snufje
- Zuivel (room / yoghurt / crème fraîche / ricotta / kwark / MonChou)
- Rozijnen - 2 eetlepels
- Eieren - 3
- Koffie - eventueel oud restje
- Bananen - eventueel overrijpe
- Ander fruit (eventueel wat stukjes overrijp fruit)

Recept 2 Bouillon

(minimaal 3 van de 6 groentes is ook prima)

- Uien - 1
- Knoflook - 1 teentje
- Wortel - 1 stuk
- Prei - 1 stuk
- Knolselderij - ½
- Bleekselderij - ½
- Peperkorrel - paar
- Zout - op smaak brengen
- Laurierblaadje - 1 à 2 stuks
- Verse kruiden (tijm) - op smaak brengen
- Kraanwater - 1 tot 2 liter
- Zonnebloemolie - op smaak brengen
- Kip - hele

Recept 3 Gepofte groentes uit de oven met eigengemaakte mayo

- Diverse soorten groentes - ongeveer 750 gram
- Zonnebloemolie - op smaak
- Peper en zout - op smaak
- Oud stukje kaas om te raspen

Mayo

- Ei - 1
- Mosterd - 1 ½ eetlepel
- Zout - ½ theelepel
- Citroensap - 1 ½ eetlepel
- Olie - 300 ml

Verspillingsvrije horeca

Ook de horeca in de Hoeksche Waard is met het onderwerp voedselverspilling aan de slag gegaan. De horeca is verantwoordelijk voor 14% van de totale voedselverspilling. 70% hiervan vindt plaats in de keuken nog voordat het de gast heeft bereikt. En daarnaast wordt de helft van het bereide eten weggegooid. Restaurant De Batterij (Strijensas), Restaurant De Eendrachtshoeve (Zuid-Beijerland), Zorginstelling Buitensluis (Numansdorp) en Kookstudio Hoeksche Waard (Numansdorp) deden mee aan een project van Greendish. Er werd bijvoorbeeld gewogen hoeveel snijafval het restaurant gemiddeld had en hoe dit beperkt kon worden. In het project hielden de restauranthouders ook bij hoeveel er niet gebruikt wordt, omdat het over de datum was. Anders inkopen en 'koelkastmanagement' zorgt er voor dat onnodig weggegooid wordt voorkomen. Ga gerust eens langs bij deze deelnemers. In de wetenschap dat voedsel minimaal wordt verspild, smaakt het gerecht nóg lekkerder!

Energietransitie; een energieneutrale Hoeksche Waard

Om klimaatverandering tegen te gaan, is het nodig om op een duurzamere manier met energie om te gaan, zodat we minder CO₂ uitstoten. En ook de oorlog in Oekraïne en de daardoor stijgende energieprijzen laten deze noodzaak zien. De eerste stap is zoveel mogelijk besparen op ons energieverbruik door bijvoorbeeld korter te douchen en onze woningen en gebouwen te isoleren. Want alle energie die u niet verbruikt, hoeft u ook niet te betalen. Ook gaan we stap voor stap over naar een aardgasvrije Hoeksche Waard. En de energie die we wel nodig hebben, wekken we duurzaam en lokaal op.

Stappenplan: verduurzaam uw woning in 4 stappen!

Er zijn verschillende stappen die u kunt zetten om energie te besparen en om uw woning energiezuinig en uiteindelijk aardgasvrij te maken. Zorg dat voordat u begint, u inzicht heeft in uw energieverbruik, maar ook in de manier waarop uw woning is geïsoleerd en hoe de ventilatie is geregeld. Heeft u een koopwoning en verbouwplannen? Dat is een perfect moment om ook de verbetering van uw woning aan te pakken. Hieronder het stappenplan in het kort:

Stap 1: Verlaag uw energieverbruik en bespaar geld

50

Tips om energie te besparen

Elke dag gebruiken we energie. Om onze huizen te verwarmen, voor warm water en elektrische apparaten. Door dingen op een andere manier te gaan doen, bijvoorbeeld de slaapkamer niet meer verwarmen, korter douchen en een warme trui aantrekken in plaats van de verwarming hoger zetten, kunt u energie besparen zonder dat u eerst geld uitgeeft. Neemt u daarnaast ook nog kleine maatregelen in huis zoals het plaatsen van tochtstrips, radiatorfolie en ledlampen, dan bespaart u nog meer energie. Huurders kunnen nog steeds een gratis cadeaubon aanvragen van € 44,- om te besteden aan dit soort maatregelen. Ga naar: regionaalenergieloket.nl/cadeaubon

Wilt u nog meer slimme bespaartips?

In het gratis online boek (e-book) van het Regionaal Energieloket vindt u 50 simpele bespaartips. Ga naar: regionaalenergieloket.nl/energiebesparen

Stap 2: Zorg voor goede isolatie en ventilatie

Isoleer uw woning, zorg voor energiezuinige ventilatie en bespaar energie. Bovendien verhoogt u hiermee het comfort en gemak in huis. Het isoleren van uw woning vraagt wel een grotere investering. Het hangt van uw woning af hoe snel u deze investering terugverdient. En ook zijn er wachttijden bij installateurs. Toch is het verstandig om waar mogelijk nu hiermee aan de slag te gaan.

Doe de gratis HuisScan

Met de gratis online HuisScan voor woningeigenaren krijgt u een persoonlijk advies waar in uw woning u kunt besparen op energie door te isoleren. De resultaten worden naar u gemaïld. Zo kunt u de uitkomsten er later nog eens bij pakken. Ga naar: regionaalenergieloket.nl/huisscan

Stap 3: Wek zelf energie op

Als uw dak geschikt is, kunt u met zonnepanelen zelf groene stroom maken en zo bespaart u op uw energierekening. De stroom die u opwekt, gebruikt u voor een deel zelf en de rest levert u terug aan het net. Jaarlijks is de energieleverancier verplicht om de hoeveelheid netstroom die u hebt gebruikt, weg te strepen tegen de hoeveelheid stroom die u aan het net hebt teruggeleverd. Dit heet salderen.

Wat zijn de mogelijkheden op mijn dak?

Milieu Centraal heeft een zonnepanelen-check, een handig stappenplan, die u invult op hun website. Ga naar: milieucentraal.nl/tests-en-tools/zonnepanelen-check

Stap 4: Kies voor duurzaam verwarmen

Veruit de meeste huizen in Nederland worden nu nog verwarmd door aardgas te verbranden - hierbij komt CO₂ vrij. In 2050 moeten alle woningen aardgasvrij zijn. Dat betekent dat we onze huizen anders gaan verwarmen en op een andere manier warm water maken. Dat kan bijvoorbeeld door over te stappen op een (hybride) warmtepomp.

Zet de stappen zoveel mogelijk in deze volgorde

Probeer de stappen zoveel mogelijk ook in deze volgorde uit te voeren. Natuurlijk zijn er soms praktische redenen waardoor u toch een andere volgorde kiest. Bijvoorbeeld omdat u bepaalde stappen al hebt gezet of dat een vorige bewoner dat al heeft gedaan.

Subsidies en de Duurzaamheidslening

Er zijn verschillende subsidies en leningen waar u mogelijk voor in aanmerking komt als u gaat verduurzamen. Zo kunt u de btw van de aankoop en installatie van zonnepanelen terugvragen bij de belastingaangifte. Neemt u isolerende maatregelen? Of laat u een (hybride) warmtepomp of zonneboiler aansluiten? Dan kunt u de landelijke ISDE-subsidie aanvragen. Ook biedt de gemeente een Duurzaamheidslening. U leent dan tegen aantrekkelijke voorwaarden geld; u bespaart dan direct energie zonder in één keer een grote uitgave te doen. Kijk voor een compleet overzicht van de subsidies en de Duurzaamheidslening op: regionaalenergieloket.nl/subsidies

Vindt u het fijn als er iemand met u meedenkt? Of heeft u grotere plannen met uw huis? Neem dan contact op met het Regionaal Energieloket. Of maak online een gratis afspraak met de onafhankelijke energiecoach.

Regionaal Energieloket

Heeft u als woningeigenaar of huurder in de Hoeksche Waard vragen over energie besparen en duurzaam wonen? Het Regionaal Energieloket helpt! Het loket helpt u verder – met onafhankelijke informatie en advies. Denk bijvoorbeeld aan een gratis HuisScan, voorbeeldadviezen per bouwjaar van de woning of buurt en allerlei handige tools. Ook organiseert het Energieloket gerichte (inkoop)acties. Zo is het makkelijker om uw woning te verduurzamen. In november komt er een isolatieactie. Houd hiervoor de website van het Energieloket of Het Kompas in de gaten. Ga naar: regionaalenergieloket.nl

De gratis energiecoach helpt u besparen

Of u uw huis nu koopt of huurt, elke maand betaalt u voor het gebruik van stroom en gas. We hebben allemaal gemerkt dat die prijzen flink stijgen. Dus die maandelijkse energierekening kan u veel geld kosten. Misschien heeft u moeite om de energierekening te betalen? Of wilt u weten hoe u thuis energie kunt besparen om de energierekening te verlagen? Maak dan een afspraak met een onafhankelijke energiecoach voor een gratis gesprek bij u thuis. Naast tips die afgestemd zijn op uw situatie kan de energiecoach ook met u meedenken over een logisch stappenplan om uw woning verder te verduurzamen. Ga naar: gemeentehw.nl/energiecoach

“Verduurzamen is makkelijker dan ik had gedacht”

De aanhoudende nieuwsberichten over de energieprijzen zorgden er voor dat Nathalie op internet ging zoeken naar manieren om thuis energie te besparen. “Ik was tot voor kort niet echt bezig met het verduurzamen van onze woning. Dat veranderde dus en dan zit je meteen met de vraag: waar begin je dan?”

Nathalie begon haar zoektocht online. Al snel ontdekte ze dat er meer nodig was dan een woonscan invullen. “We wilden graag in gesprek met iemand met verstand van zaken. Iemand die thuis bij je langskomt. In ons geval was dat energiecoach Jonathan. Het gesprek met Jonathan heeft mijn kijk op energiebesparing en verduurzaming veranderd!”

“Ons doel was energie besparen. Dankzij de suggesties van Jonathan hebben we weer grip op het proces om onze woning te verbeteren. Eerst was er alleen die stortvloed aan online informatie. Nu zit er een lijn in onze aanpak en kunnen we zelf verder.”

Bent u ondernemer of werkt u voor een bedrijf of maatschappelijke organisatie?

En wilt u aan de slag met verduurzaming? Kijk dan eens op gemeentehw.nl/ondernemersloket voor verduurzamingsadvies. Ook op zakelijk.regionaalenergieloket.nl is veel informatie te vinden.